

מסורת הש"ס

א) ת"כ וקרא חובה פ"ה ה"ה, ב) שם אחרי פירי ה ה"ה, ג) שם פ"י ה"ד, ד) חולין ק"א. ה"כ שם ה"ז, ו) פ"ה, ז) עירובין לו. טוטה ה' מכות יג: שנוטות ד' לו. ע"ז נ"א. מנחות לו: ט"ז: ספריראה ע, ירושל' כלאים פ"ה ה"א, שבת פ"ז ה"ב, יומא פ"ח ה"ג, סנהדרין פ"ז ה"ה, ו) סנהדרין ק"א, ע"ז נ"א, ו) ת"כ אחרי פ"ט ע"ז נ"א. לקמן קט, טו) וע"י מו' סנהדרין פג: ד"ה פטע, חולין ק"א. ד"ה שפיר.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ודלמא וכו' משפך הפיר' והל"כ מה"ד המסירה כגון: המטמק: ב) שם ד"ה דשרי' וכו' לא מיקרי ולרש"י כ"ל ומיתא אליעזר בניי נמחק: ג) שם ד"ה אלא וכו' דמתן במש' כריתות הפסח וכו' מטאת הפסח: ד) שם ד"ה למרקוליס וכו' איכה יעבדו ואפ"ה כ"ל ומיתא ואעשה כן נמחק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אוהרה וכו' דקרבן לא בניי אוהרה: ע"ז כתיב דף קק ע"ב מוס' ד"ה מלי לאו שנוטות דף יז ע"ב מוס' ד"ה לית:

שינויי נוסחאות

א) מיתא אלא נמחק, וז"ל ולרבנן. וכן כנשי' (ש"ס: ב) כנתיב' ודני' חיתא מה שבונינן, וע"י יפה עניינ: ג) והשרוף השרוף מטמא כו' (כ"ה ביומא, ב"ש וכו'), ובש"מ גורס השרוף והמתקסס בצדרי שריפה מטמא בגדים כו', וכפ"י הג' הנהי כן עפ"י רש"י שד"י ונ"ה דלמא שם מיתא 'השורף' (דק"ס: ד) זה המסיע כ"ל: ט) מטמאין (דפרי, וכו' ביהמ"א: ו) כנתיב' אכל משעשו אפר כו' (דק"ס: ז) ז"ל ר"א רביי שמעון (בהר"י וכו' ביומא, וברש"י: כא) ח) בחוץ חייב שחט כו' לז"ל (הגר"ב, וכו' בבבב"י, ודכ"ל: ט) טמאין (כ"ס), וזמנ' טימאחו: י) ז"ל העלאה (ש"ס: יא) ז"ל יביאנו (ש"ס) ויביאו (ש"ס) ויביאו ונברת, וכן לקמן: יב) ז"ל איבעא (כתב' ופרי"ש) בגליון ז"ל איבעא, וכו'ה בתוס' ד"ה אוהרה וכלל מקומות ע"זן נמקס"ש: יג) דאמר ר"א מנין (כתב' וש"ס: יד) לכדרכה דנפקא ליה מאיכא יעבדו (כתב' וש"ס: טו) ואכתי (כתב' י) כנתיב' וד"ו אל: יא) דצריך שיקריב כ"ל (כ"ס: יב) דאמר ר"א מנין שריפתן בגופ' דכתיב אותם בגון כו' (כ"ס, שמי"ב וכו'), וכו'ה כנשי' צומא, ולפנינו עפ"י כס"י: יג) אבל פר לא מיקרי הלכך לראב"ש כו', כ"ה ככל דקוס' השנים, ולפנינו נד' עפ"י ג'הא כס"י, והטע' היטה עיקר וכו'ה הנוטק לפני רש"י כמו שזא' צומא ראב"ש ואמר הפר מוטמא כו', ואמר הש"ש מנחה, ומכס עדיף מנבח (דק"ס: ב) ז"ל העלן (שמי"ב) וכע"ז (כתבתי: ב) כא' כנשי' העלאה: בב) י"ב ובספר ישן פי' אמר דאי לא אתא אלא אחד להו אוהרה לא לכתוב אלא ולא יזבחו, מרובתיב ולא עוד משמע דאחא לאשמועי' אוהרה אחרת (כ"ס: ב) ז"ל שנוט' (ש"ס, הגר"ב), נ"א הענין האלה שנוט' ברת (כ"ס: כנשי' מחק להלן מיתא רעל העלאה חוץ, וכן כנשי"ש, דהא לא כתיב למעלה אלא לחמיר,

השוואת והמעלה פרק שלשה עשר זבחים

אף כאן כו': ורבנן. דמפקי ליה לקרא לטומאת גגדים ולית להו ג"ש: כינא שריף לטו. לאזיו רוח של ירושלים: (לפונה של ירושלים.

שכל מעשה מטאת בצנפון: אינני הדשן. נריך שיקדים לשם דשן מוצח שיהא נקרא קודם לכן מקום שפך הדשן מכלל דלת"ק לא נריך:

רבי אליעזר בן יעקב היא.
דאמר

לא אשמועינן על טו שפך אלא שיהא מקומו מדרון שיהא דשנו משתפך: **ודילמא במקומו משופך הוא**
דפליגי. ומודה רבי אליעזר בן יעקב שיקדים יו'

שם דשן אלא דבעי נמי מקומו משופך ^(ט): **השורף.**
המתעסק צזרכי שריפתו ^(י) כגון המסייע בשעת שריפה. והאי תנא אית ליה כרבי שמעון דלין מטמאין גגדים עד שיזנא בזה האור: דשויה חרובא. דהוי ניתך הכשר ואפר מיהא לא הוי. לתנא קמא מטמאין עד שיעשו אפר דלותם קרינא בזה אכל יו' אפר לא מיקרי ולרבי ^(ט) אלעזר כרבי שמעון אין מטמאין גגדים:

הדרן עלך טבול יום

השוואת.
קדשים צמח והעלה ב צמח כהעלס אחד: חייב **על השחיטה וחייב על העלייה** בא. שהן שני גופי עבירה דמרייהו כמביי אשוי ישחט ואשר יעלה (ויקרא י: י) **שלא העלה אלא דבר פסול.**
ואין מתקבל בפנים בעיניו ^(י) דכתיב ואל פתח אהל מועד לא יביאנו (שס): **כיון שהזבא פסלו.**
ואפ"ה חייב וה"ה לשוחט צמח ומעלה צמח: **הטמא שאכל כו'.**
משום דפליגי ר' יוסי הגלילי ורבנן כמרייהו ודמו הנך פלוגתא להדדי תנינהו גבי **הדדי: כיון שנגע בו טמאוו.**
ואפ"ה [כין] הדר אכיל ליה מחייב ומה לי נטמא בשר על ידו מה לי נטמא ע"י אחרים: **שאינו חייב אלא על טומאת הגוף.**
דכתיבי טוומאתו עליו ונכרתה ודרשינן בפ' צית שמאי' [לעיל דף מג:י] בטומאת הגוף הכתוב מדבר מי שטומאה פורחת ממנו: **גבי' שחיטה והעלאה ב' פרשיות סמוכות זו לזו**
באחרי מות: **אלא אוהרה מנלן.**
דקא מחייבינן ליה עליה מטאת שאין מטאת בזה אלא על לאו וכרת כדמנן ^(ט) הפסח והמילה מנזות עשה ואין חייבין עליהן מטאת במסכת כריתות (דף ב:.) **למרקוליס.**
אע"פ שעבודמו דרך ציוון לסקלו בצאננים וזה עובדו דרך כבוד ולא קרינא ביה איכה יעבדו ^(י) ואעשה כן ואפ"ה מנין שהוא חייב: **קרי ביה ולא יזבחו וקרי ביה ולא עוד.**
דאי בב) לכדרכי אלעזר לכתוב ולא עוד את וצמיסה לשעירים והאי דכתיב ולא יזבחו לאוהרת שחטיי חוץ אמא דסמיך להאיא פרשמה: **ע"כ.**
עד המקרא הזה דלא יזבחו כל הענין העליון שנעשה בב) כרת על שחיטת חוץ ועל העלאת חוץ: **מדבר בקדשים שהקדישן בשעת איסור הכזום.**

משהוקם המשכן דאילו הנך דהוקדשו מעיקרא אי לא מרבי

לכו קרא כהדיא מסתמא לא שמועינן להו: אחת לכדרכה ואחת לשלא

שהרי

פרק שלשה עשר זבחים

קו.

השוואת והמעלה:
כיון שנגע בו בימאוו. אע"ג דמסכתא לה כשמתב לו חצירו צבית הצליעה סתמא דמילמא

מייירי קרא אפילו צנומן למוך פיו ^(ט): **אוהרה מנלן.**
פי' צקונטרס דקא מחייבי ליה עלה [מסתת]

כדמנן הפסח והמילה מנזות עשה ואין חייבין עליהן מטאת במסכת כריתות (דף ב.) וקשה לפי' דכריש אלו הן הלוקין (מכות דף יג:.) משמע * דקרבן לא צעי אוהרה דפריך התם ודילמא אוהרה לקרבן הוא דהא פסח ומילה דלית בזה אוהרה לא מיימי קרבן ומשני התם היינו טעמא משום דליתקוש כל המורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שז ואל מעשה לאפקויי הני דקוס עשה ינינו ונראה לפרש דהאי דצעי הכא אוהרה מנא לן היינו משום דחשיב ליה צפק אלו הן הלוקין (סס.) השוחט והמעלה צמח ולאז אממנ' ^(ד) קאי והאי דקמי צכריתות (דף ב.) הפסח והמילה מנזות עשה היינו כלומר דקוס עשה ינינו ולהכי לית בזה מטאת ומיהו לקמן בשמעתין משמע דלאפקויי לאו קאמיא דפריך רבא הא דמנן פסח ומילה מנזות עשה מימי צק"ו ממויתי ומה מותר שלא ענש הזכיר כו' וכן פ' המזלח מפילין (עירובין דף טז.) ילא פסח [ומילה] שהן מנזות עשה [ופריך] הא כתיב ושמרת את החוקה וא"ר אילעאי כל מקום שנאמר השמר פן ואל הוי לא מעשה אלמא הוי פירושא ילא פסח [ומילה] שיש ^(ה) בעשה היינו שאין צון לאו ואוהרה ואין לומר דסוגיא דרין כרבינא דמשני שיניא אחרינא צפק אלו הן הלוקין (מכות יג:.) ומאי למימר אליביה דקרבן קצעי אוהרה דמ"מ קשיא דרבא דלרצב דהיינו רבא בשמעתין וההיא מסקנא דמכות דקרבן לא צעי אוהרה אליבא דרבא ולפירוש הקונטרס נמי קשה קמלת דלמאי מלי טעמא דפסח ואלהי משום דלית בזה לאו מיפוק ליה משום דלית בזה מעשה דאפילו לר"ע דאמר לא צעי מעשה הא אמר ריש לקיש כריש כריתות (דף ג.) נהי דלא צעי ר"ע מעשה רבה מעשה זוטא צעי מיחו איכא לאוקמה שמעתין כרבי יוחנן דאמר ר"ע לא צעי מעשה כלל ונראה לפרש דלישנא דמתני' קא דייק דקמי פסח ומילה מנזות עשה היינו שהס דקוס עשה ומשמע נמי הלשון דלית בזה אוהרה כלל:

מניין צוובה בהמה למרקוליס
שהוא חייב. פי' צקונטרס אע"פ שעבודמו דרך ציוון לסקלו בצאננים וזה עובדו דרך כבוד ולא קרינא ביה איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה ^(ט) כן אפ"ה מניין שחייב. ונראה דכל הנהו דלאז אורחיהו צוציחה אע"ג דמכובדים ינינו לא נפקא מאיכה יעבדו כדמוכח צפרק ארצב מיתות (סנהדרין השתחוואות עצבודת כוכבים [למה] כדרכה ואחת לחלק ופריך כדרכה

עג א מ"י פ"ו מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ד:
עד בג מ"י פ"ה מהל' פרה אדומה הלכה ד:
א דה מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה ה:
ב ו מ"י פ"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה יג:
ג ז מ"י שם הלכה יז:
ד ח מ"י פ"ג מהלכות ע"ז הלכה ג:

תורה אור השלם

- והוציא את כל הפר אל מוה"ץ למזבח אל מקום קדוהר אל שפר הדרש ושרף אותו על עצים כאש על שפר הדשן ישרף. ויקרא ד, יב
- והשרף אתם יבבם בגדיז ורחץ את בשרו בקימם ואחרי כן יבוא אל המזבח: ויקרא טז, כח
- ואלקים תאמר איש איש מבית ישראל ומן הגר אשר יגר בתוכה אשר ישחט ושרף או זבח: ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לזיחה וקברת האיש ההוא טעמיה: ויקרא יז, ח-ט
- השמך לך פן תעלה עלתיך בכל מקום אשר תראה: דברים יב, יג
- איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במזבחה או אשר ישחט מוה"ץ למזבח: ואל פתח אהל מועד לא יביאו להקריב קרבן לזיחה לפני משכן ידוה דם יחשב לאיש ההוא דם שפר וקברת האיש ההוא מקרב עמו: ויקרא יז, ג-ד
- ואל קדוהו עוד את וקריחים לשעירים אשר הם זנים אחריהם וקח עולם תהיה זאת לדתם לדרתם:

- ויקרא יז, ז
- השמך לך פן תנקש אחריהם אחרי השקדם מפניך ופן תירש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים והאלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני: דברים יב, ל

מוסרף רש"י

דשריא חרובא. לרבי אלעזר כרבי שמעון שויה חרובא לא מטמא דלא פר מיקרי (יומא טו) הטמא שאכל כו' חייב. מטאת. שהולא דקדשים בטומאת הגוף וזונו כרת. כדכתיב (ויקרא ו) והנפש אשר תאכל בשר וגו': כיון שנגע בו טמאוו. קודם שאלכלנו ואפ"ה חייביה קרא (חולין קט.) שאינו חייב אלא על טומאת הגוף. וטומאתו עליו וכו' זהו טומאת הגוף ואהא קראי קאי והנפש אשר תאכל מוצח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו, יכול טומאת הכשר דנימא דהאי עליו אכבר קאי וימאא דטהור שאלל את הטמא חייב ת"ל וטומאתו עליו משמע שעדיין היא עליו ביטולן לטהר הכתוב מדבר, וזהו הגוף שטומאה פורחת ממנו על ידי טבילה (דע"ז מג) מנין לזוובה בהמה. שהיא עובדת כבוד: למרקוליס. שעבודתה ציוון, והוא הדין לפסול (סנהדרין טז.) א: אף על פי שאין עובדתו מוכיחה: לכדריבה. לעבודת סוככים שעבודתה מוכיחה דהא נפקא לן מאיכה יעבדו: עד כאן. האי ולא יזבחו כפרשת שחטיי חוץ כתיב כו' (ע"ז כג):

שיטה מקובצת

אבות הדרש הן גשיפין. עיין כנסתים ופרט דף ע"ב ע"ב:

^[1] ואולי לפי נוסח כ"ס נחמא: בדר) אמתבי' דהמא קאי כ"ל (כ"ס: בדר) ז"ל שהן (כ"ס: ב) פן ע"י הנהזות הכי"ח אומ ד':